

„Inkább lepkét, mint erdőt!”

avagy egy gazdálkodó kálváriája

A híradásokból ismert, hogy lepkeirtásért 1,5 milliárd forintra büntetnének egy gazdát.

Az eset főbb szereplői:

Gazdálkodó Erdész – GE, Nemzeti Park – NP, Szakszemélyzet a természetvédelektől – Sz, Sokatmondó szakember az ügyészségtől – SSz (az esetleges egyezőség véletlen lehet).

Még a múlt évezred végén erdősítési céllal vásárolt 30 ha legelőt GE a keleti határszélen. A tulajdoni lapon nem szerepel semmilyen széljegy, bejegyzés. Az eladó – mint a korabeli tsz-földeken és a kárpótlás után akkoriban szokás volt – szabadon termelt kb. 10 hektáron tormát és kukoricát. Mivel ekkora terület erdősítése nagy beruházás – a szándék szerint kőrisel és tölgytel – kell néhány év, hogy GE rászánja magát az erdőtelepítésre.

Végre minden együtt: talajvizsgálat, pályázat, csemete... A pályázat benyújtva az erdészeti hatósághoz, ahol közlik, hogy időközben minden gyp-legaló művelési ágú terület erdősítéséhez az illetékes nemzeti park hozzájárulása szükséges. GE ekkor még nyugodt, mivel véleménye szerint egy tölgyes biztosan tetten fog az NP szakembereinek is.

De nem. Ha az erdő tetszik is esetleg, ő biztosan nem, mivel a hozzájárulást nem adják meg. Indoklás: a területen időnként keresztültreplő a haris, valamint lábatlan gyíkot is látott Sz, egyébként pedig ex lege lápról van szó (mivel Daruláp a helyi neve – no, de találkoztunk mi a *Kutyabuggyozta* térképi névvel is, mégsem úgy született valószínűleg. Darut pedig azóta sem láttak arra).

Megjegyzem, a talajvizsgálat során időszakos vízhatású, mély termőrétegű réti talajt találtak. GE ugyan nehezen, de tudomásul veszi a döntést. Vételre, cserére ajánlja fel több ízben is a területet NP-nek, ahol időnként cserével hitegetik, majd néhány év elteltével rájön, hogy csak az időt húzták. 2007-ben (természetesen a tulajdonos tudta nélkül) bejegyzik a területre a kiemelt jelentőségű természetvédelmi terület, valamint a Natura 2000 védettséget is.

Csatlakozunk az Európai Unióhoz, területalapú támogatást lehet igényelni. A terület támogatható része azonban rohamosan csökken a cserjésedés és a fák betelepülése következtében. Olyannyira,

Meghagyott facsoportok a reketyefűzes területen

hogy a területnek már egyharmadát szabad rendelkezésű erdővé minősítették időközben, de a többi része is jócskán befeslett. Mivel végre úgy tűnik, érdemes legelő jóságot tartani, GE 2012-ben elhatározza, visszaállítja a legelőt.

Ehhez beszerzi az illetékes erdészeti hatóság engedélyét, ahol kérelmére gyorsan, gazdabarát módon járnak el ügyében, legjobb tudásuk szerint (erre még vissza kell térni), valamint e-mailen jelzi a kaszálást – mivel csak erre van lehetőség a nyomtatvány szerint – a nemzeti parknak is. NP nem válaszol. Ez megnyugtatja a gazdálkodót, hiszen legelőt állít helyre.

A fák nagy részét kivágják, mivel elsősorban törékeny fűz, amerikai kőris, akác, fehér/szürke nyár és kései meggy található a területen. A galagonya-, vadrózsa-, reketyefűzbokrok hozzáférhető részét egy erdészeti zúzógéppel lezúzzák. A fás legelő elképzelhetetlen facsoportok, szép magányos fák, bokorcsoportok nélkül, ezért azokat szép számban meghagyják. A munkát március elején felfüggesztik, mivel éledezik a természet, és 15-e után egyébként sem engedélyezett védett területen a munkavégzés. „Jól haladtunk” – gondolja GE nyugodtan.

Egy hónappal később figyelmeztetik az erdészeti hatóságtól, hogy NP-től feljelentés érkezett, engedély nélküli fakitermelés címén. Ezen mindenki csodálkozik, hiszen az engedély kiadva. Néhány nap múlva GE idézést kap az illetékes rendőrőrsről. Oda is érkezett feljelentés,

amit az engedély bemutatása után a körzeti megbízott jegyzőkönyvez, iktat, karját szétárva tudomásul vesz. Újabb néhány nap múlva ismét idézés, most a zöldhatóságtól. A gazdálkodó iratokat másol, gondolatokat rendez, bemegy a hatósághoz. Ott szigorúan számon kérik, hogy miért nem jelezte nekik is a munkavégzést. Védekezik: nem tudta, hogy szükséges, pedig járatosnak hitte magát az erdészeti és természetvédelmi ügyekben. Nagyon téved. Jegyzőkönyv születik, egy hónap eltelik.

Levél a zöldhatóságtól: 500 000 (öt-százezer) forint bírság, természetkárosítás címén. Fellebbezés egy ügyvéd segítségével, hiszen GE nem tudott a területen lévő védett növény- és állatfajokról, illetve a haris télen nem röpköd arra, a lábatlan gyík pedig éppen nem lábatlanodik a tudomása szerint, hanem telet. Volt viszont a védett gypen vaddohány (selyemkóró) és kanadai aranyvessző. Volt engedély az erdészeti hatóságtól, NP-nek pedig megtette a bejelentést (a zöldhatóság is a nemzeti parktól kért volna szakértői állásfoglalást).

Hónapok telnek, karácsony előtt vasikos boríték érkezik a Fővárosi Ügyészségtől. „Elengedték a bírságot!” - gondolja a gazdálkodó, de azért leül, szerencsére. Az ügyészség „szakértője” (SSz) szerint a területen okozott természetkárosítás értéke elérheti a tízmilliárd forintot is, de ő (mivel jóindulatú és szerény) csak 1 500 000 000 (másfél milliárd) forint összegű büntetés kiszabását javasolja. Ehhez az ügyészség természetesen meg-

Az újra kibajtott rekettyefűz (sajnos ugyanez elmondható a galagonyákról, amerikai kőrissről, kései meggyről is)

adta a bankszámla számát is, nehogy készpénzben vigye GE az összeget.

Hogy jött ki ekkora összeg? SSz szerint: a területhez nem messze – kb. egy kilométerre – kilenc évvel korábban egyetlen este alatt 70 db keleti lápibagoly lepkét csapdáztak. Ez bizony európai, sőt világrekord. Ebből következett, hogy akkor ezen a területen, a lezúzott rekettyefűzbokrokra legalább 6000 db hernyónak kellett telelni. Mivel a keleti lápibagolynak (pete, hernyó, báb, lepke – mindegy) darabja 250 000 forint eszmei értékkel bír, a szorzás helyesnek tűnik.

Néhány felmerülő probléma:

Mitől szakértő a jogi diplomás úr (elmondása szerint 6 éves kora óta szereti a lepkéket)?

Honnan tudni biztosan, hogy itt is volt keleti lápibagoly?

Hol telel a keleti lápibagoly?

Milyen növényen él a keleti lápibagoly?

Akkor tehát minden rekettyefűzben van keleti lápibagoly?

Ha ennyire védett a terület, akkor miért nem jelent meg a nemzeti park szakembere öt hónapig?

Miért nem jelzik a tulajdonosnak/gazdálkodónak, ha van védett faj egy területen?

Miért nem tesznek eleget törvényi kötelezettségüknek a nemzeti parkok szakemberei (2009. évi XXXVII. törvény – Erdőtörvény – 41. § (9))?

A nemzeti park saját területén végezhet cserjeirtást zúzással (az érintett területtől 400 méterre)? (Az interneten számtalan oktató/bemutató kép és film található, ahol a Nemzeti Parkok állítják

vissza legelőiket kísértetiesen hasonló módon. Keresési kulcsszavak: szárzúzás nemzeti parkok.)

Nem számít az érvényes engedély?

A 269/2007. (X.18.) Kormányrendelet 3. § (1) szerint a Natura 2000 legelő területeket kaszálással vagy legeltetéssel köteles a gazdálkodó hasznosítani!

Fontosabb 12 hernyó, mint 2 munkahely (kb. így jönne ki a gulyások minimálbére)?

A gazdálkodóknak ugyan nem, a bíróságnak sikerült beszerezni, hogy milyen védett fajok voltak az érintett területen. Azon már meg sem lepődünk, hogy nem védett fajok is vannak a listán. Az már kicsit szokatlanabb, hogy az EOVKoordináták ismeretében jó néhány, szomszédos területen talált élőlényt is ideiglenesen, hogy bíbic, mocsári teknős, pézsmacincér, mogyorós pele és sok lágyszárú is szerepel rajta. Termé-

szetesen már nem lep meg az sem, hogy még akkor sem járnánk SSz összegének 0,5%-ánál. ha mindent elégettünk volna (madaraktól a növényekig).

De! Hogyan lehet januári favágással, szárzúzással elpusztítani költöző madarakat, talajba verelő hullóket, kételtűeket, rovarokat? Talán nem hajtának ki a sások, páfrányok tavasszal? Hogyan szorítsuk vissza a vaddohányt, a kanadai aranyvesszőt szárzúzás nélkül?

Hiszen a NP-ok ezekre a tevékenységeikre állami és uniós támogatásokat vesznek igénybe, míg GE saját erőből végezte mindezt. Három tárgyalás után jelenleg a negyedekre készülünk, majd várjuk a független magyar bíróság igazságos ítéletét.

Alapvetően hibás a természetvédők és az erdő-, mezőgazdálkodók viszonya. Jelenleg a természetvédők mit is tesznek? Korlátoznak – tiltanak – bírságnak. E helyett javasolni – együttműködni – ösztönözni lenne szükséges (természetesen más igékkel is bővíthető a felsorolás). Jelenleg, ha valakinek a területén védett fajt találnak, szerencsés esetben figyelmeztetik: „vigyázz!!!”, ha ezt vagy azt teszed, bírságot kapsz. Helyesen így kellene: „Örüljünk együtt! Védjük a következő módon...”, cserébe segítünk, támogatunk, megtérítünk ezt vagy azt.”

Erről juthat eszünkbe – másik lényeges kérdésként – az invazív fajok visszaszorítása. Hogyan is van ez az akáccal? Míg az említett ügyben nyilvánvalóan tönkre lehet tenni GE-t és családját, az akáccal és más rafinált tiltásokkal egész vállalkozásokat, gazdasági ágazatokat. Lehet, hogy az összefogás segítene és a médiatámogatás. Most felszínre bukkott a jéghegy csúcsa, a probléma nagy része azonban még rejtve van. Sajnos, nem mindig hasznos a hagyománytisztelet és szerénység. Tapasztalom, higgyék el!

Gazdálkodó Erdész

(név és cím a szerkesztőségben)

YPEF 2014 — nemzeti forduló

A versenyben 38 iskola 73 csapata vett részt. A verseny szoros eredménnyel zárult. A 2–3., a 7–9. és a 10–11. helyezéseken pontegyezőség alakult ki. Első helyezett az Apáczai Csere János Általános Iskola, Pécs *Nagy Hajnalka*, *Somogyvári Lilla*, *Weisz Diána* alkotta csapata lett. A második helyet a Baár-Madas Református Gimnázium, míg harmadik helyezést szintén Apáczais csapat nyerte. A diákok felkészültsége a tavalyihoz hasonlóan jónak bizonyult, ami a pontszámokban is megnyilvánul. A nemzeti döntőbe jutott 11 csapat átlagos eredménye 77%-os. Az eredmények és a megoldókulcsok az egyesületi honlapon elérhetőek. A versenyfeladatok javítása – a kiírásnak megfelelően – személyesen megtekinthető az OEE székhelyén. Köszönjük a felkészítő tanárok munkáját, a diákoknak a versenyben való részvételt. Bízunk benne, hogy a verseny hozzájárult az erdőkkel, erdészettel kapcsolatos tudás elmélyítéséhez.

Kovácsévics Pál/OEE